

[2]. З'ясовуючи загадку унікальної еволюції західної цивілізації лауреат Нобелівської премії у галузі економіки американський економіст Дуглас Норт неодноразово апелює до ментальних змін, ідеологічних концептів, суспільних переконань, тобто тих феноменів, які раніше перебували поза увагою економістів. На його думку, економічне зростання, яке забезпечило цивілізаційне піднесення Західної Європи, завдячує, насамперед, інтелектуальним трансформаціям, зміст і сенс яких визначили нову систему поведінки людей, яка своєю чергою «сприяла як економічному зростанню, так і еволюції свобод» [3]. Для поглибленого аналізу історичного контексту Норт залучає до співавторства фахових істориків Д. Уолліса і Б. Вайнгаста.

Особливу увагу звернено на лібералізм. Конкретно-історична емпірика свідчить, що у різних країнах він мав різні акценти, що і зумовило різнобарв'я становлення індустріального суспільства у різних країнах. Певно, що лише історики можуть виявити і систематизувати особливості ліберальної ідеології як ефективного модусу політики і економіки. І в цьому плані є деякі напрацювання. З'ясовано, якщо в англійському лібералізмі з XVII ст. акцентувалася виключно *ідея свободи*, то французькі модернізатори спиралася перш за все на ідею *рівності*. Англійський економічний лібералізм з його логічними аргументами на користь вільного ринку в французьких умовах не спрацьовував. Тут плекали культ розуму і науки. Для здійснення програми індустріалізації потрібні були ідеологічні стимули, мораль, емоційне підкріплення у формі мистецтва. Не випадково композитор Г. Берліоз створив «Кантату на честь відкриття залізниці», а автор «Марсельези» Р. де Ліль на прохання Сен-Сімона створив гімн «Промислову Марсельезу».

У Німеччині ставка робилася на надто широку мережу освітніх і дослідних інститутів, які «створять інтелектуальний капітал наявної людської раси» [4]. Водночас німецький уряд проводив політику обмежень і контролю за ринком. Свідоме управління індустріалізацією здійснювалося за трьома напрямками: технологічним, фінансовим і ментально-психологічним. Останній включав завдання виховання нової людини. Іншими особливостями позначена лібералізація і модернізація у США, Росії, Австро-Угорщині та Японії. Оскільки економічна сфера не може бути адекватно з'ясована і засвоєна поза онтологічного і гносеологічного контексту, субстрат якого творить всесвітня історія, пропонуємо ввести вивчення студентами всесвітньої історії Нового часу, що дасть можливість їм зорієнтуватися у загальноцивілізаційній та національній економічній ситуації.

Література

1. Розенберг Н., Бирцделл Л.Е. Как Запад стал богатым: экономическое преобразование индустриального мира / пер с англ. – М.: ИРИСЭН, 2015. – С. 13.
2. Голдстоун Дж. Почему Европа? Возвышение Запада в мировой истории, 1500–1850 / пер. с англ. М. Рудакова; под. ред. И. Чубарова. – М.: Изд-во Ин-та Гайдара, 2014; Норт Д., Уоллис Д., Вангайт Б. Насилие и социальные порядки. Концептуальные рамки для интерпретации письменной истории человечества / пер. с англ. – М.: Изд. Ин-та Гайдара, 2011; Норт Д. Понимание процесса экономических изменений / пер. с англ. К. Мартынова, Н. Эдельмана. – М.: Изд. дом Гос. ун-та Высшей школы экономики, 2010. – С. 191–192; 204–209; Хелтман Э. Загадка экономического роста / пер. с англ. – М.: Изд. – Ин-та Гайдара, 2011; Розенберг Н., Бирцделл Л. Как Запад стал богатым: экономическое преобразование индустриального мира / пер с англ. – М.: ИРИСЭН, 2015. – 448 с.
3. Норт Д. Понимание процесса экономических изменений / пер. с англ. К. Мартынова, Н. Эдельмана. – М.: Изд. дом Гос. ун-та Высшей школы экономики, 2010. – С. 191–192; 204–209.
4. Малган Дж. Саранча и пчела: Хищники и творцы в капитализме будущего / Пер. с англ. И. Кушнareвой. – М.: Изд-во Института Гайдара, 2014. – С. 69; 79–80.

Зотов В.О., к.е.н.,
доцент кафедры аудита

НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ ТА ПРОГРАМИ В УМОВАХ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ

Студентоцентризм як академічний навчальний принцип достатньо широко впроваджується науковою і навчальною спільнотою у провідних коледжах та університетах країн континентальної Європи, Великої Британії, Сполучених штатів Америки та інших розвинених країн світу. Практична реалізація принципу студентоцентризму здійснюється шляхом наукового обґрунтування, розробки та впровадження в навчальному процесі методів, методичних та організаційних прийомів і відповідних процедур, кінцевою метою яких є активізація освітнього процесу шляхом підвищення відповідальності викладача і студента в процесі навчання та набуття практичних навичок самоосвіти останнім. Принцип студентоцентризму необхідно враховувати, перш за все, в

процесі формування навчальних планів за окремими спеціальностями та програм відповідних наук і навчальних дисциплін підготовки молодших спеціалістів, бакалаврів і магістрів, що здійснюється університетськими коледжами та факультетами.

Підготовка навчальних планів і програм сьогодні стає першочерговим завданням поряд з вирішенням інших, теж достатньо важливих проблем організації та здійснення самого навчального процесу, побуту студентів, студентського самоврядування та працевлаштування. Формування якісних навчальних планів і програм завжди було наріжним каменем у підготовці фахівців різних спеціальностей і рівнів освіти.

Попередній аналіз автора (хоча й недостатньо комплексний і глибокий) навчальних планів та програм, за якими здійснюється підготовка молодших спеціалістів, бакалаврів і магістрів коледжами та факультетами нашого університету, дозволив виявити таке:

- навчальні плани та програми одного коледжу відрізняються від навчальних планів іншого з одних і тих же спеціальностей та дисциплін і залишаються неузгодженими з відповідними документами факультетів і кафедр університету;
 - коледж економіки та управління використовує застарілі навчальні програми. Навчальна програма з дисципліни «Економіка підприємства», наприклад, вміщує 48 тем; питання однієї теми виносяться в окрему тему; термінологія не відповідає визначеній законодавством України та чинними нормативними документами; список рекомендованої літератури містить видання 1996 – 2001 років;
 - змістовна частина навчальних програм одних і тих же дисциплін різних рівнів освіти між собою не узгоджена;
 - мають місце повтори навчального матеріалу в різних науках і дисциплінах;
 - випускники наших коледжів поповнюють студентську спільноту інших університетів.
- Виявлені проблеми та неузгодженості, на думку автора, необхідно вирішувати таким шляхом:
- розробити наскрізні навчальні плани підготовки молодших спеціалістів, бакалаврів і магістрів;
 - провести узгодження змістовної частини навчальних програм з усіх рівнів освіти як для окремих наук (дисциплін) та і міжпредметних зв'язків.

Практична реалізація запропонованого дозволить зміцнити зв'язки між різними структурними підрозділами університету, буде сприяти поповненню контингенту студентів університету випускниками коледжів та підняти якість підготовки фахівців різних рівнів в умовах становлення студентоцентризму.

*Іванова Н.Ю.,
доцент кафедри політології*

СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЗНАЬ З ПОЛІТОЛОГІЇ

Задача вивчення політології в сучасному суспільстві спрямована на оволодіння сучасною молоддю основами та навиками громадської та політичної культури.

Критеріями останньої є: певна сформованість інтелектуальних якостей особистості, що передбачає повноцінну науково-світоглядну компетенцію та відповідний рівень пізнавальної активності; здатність до критичного мислення і самостійної світоглядно-методологічної інтерпретації відповідних суспільно-політичних ситуацій; світоглядно-методологічну спроможність визначати і аналізувати проблемні ситуації та роль політики в політичному житті. Істотну роль в вирішенні цієї задачі відіграє студентоцентризм.

Він враховує принципи особистості, персональної зацікавленості студентів у виборі відповідної форми вивчення навчальної інформації, передбачає, що процес зростання пізнавальної діяльності проходить від найпростіших форм інтелектуальної діяльності до більш складних і важливих для формування громадської та політичної культури.

Студентоцентризм передбачає необхідність формування внутрішньої мотивації навчання, зацікавленість самих студентів в надбанні глибоких знань та корисних навичок. Найбільший вплив на ці процеси здійснює переорієнтація політичної освіти з інформаційного на навчально-розвиваючий процес та технології з застосування різноманітних форм і методів проведення занять.

Студентоцентризм передбачає певну модель засвоєння бази знань з політології, а саме: по-перше, уміння визначати основні категорії; по-друге, пояснювати, оцінювати, інтерпретувати, аргументувати; по-третє, уміння довести, застосувати, порівняти; по-четверте, уміння класифікувати, прогнозувати, провести аналіз позитивних і негативних аспектів, запропонувати свій варіант, продемонструвати власне бачення, надати власне рішення.